

TRIBUNA

Febleses i pors d'avui

**Patronat de la Fundació
Joan Maragall**

Un dels temes d'interès de la reflexió religiosa sobre la paraula és la seva relació amb l'acció. Constatem, per exemple, l'aparent impotència de la paraula contra les bombes i els míssils, però oblidem, en canvi, que totes aquestes bombes i míssils han estat posats en marxa per paraules molt anteriors, que de mica en mica anaven instil·lant incomprensió i odi i preparant el conflicte i la violència, difícils d'aturar un cop començada la deflagració. Aquest oblidar la dilatada dimensió temporal de les arrels conceptuals del present indueix a un escepticisme respecte del poder de la paraula (i de la pregària, com a part profunda de la paraula) per aportar sortides als problemes del present.

Quan intentem analitzar una situació determinada, convé tenir presents els contextos culturals de l'etapa precedent, i no tan sols els seus paràmetres actuals. Així, la situació de desànim i pessimisme actuals s'ha anat covant llargament i no ha sorgit de cop. Podríem destacar cinc tendències culturals que ens han anat afeblint espiritualment i que han fet augmentar l'envergadura de cinc grans pors d'avui. Les esmentades tendències han estat, creiem, la demolició perseverant i incessant dels grans relats, de les institucions, de la importància de

RISE THE RIVER / EFE

El canvi climàtic ens debilita

l'esforç, del paper de la memòria i de l'existència de cap veritat.

A curt termini, i en mesura justa, semblava que una mirada crítica a certes absolutitzacions, abusos, degeneracions i deficiències d'aquests grans conceptes ens podria alliberar de certes asfíxies a què ens havien dut. Però la falta de mesura, d'amplitud de mires i de previsió de les conseqüències d'aquestes demolicions han dut a resultats molt més problemàtics del que s'esperava.

Amb la demolició dels grans relats van perdre força les diverses utopies i l'energia que n'emana (força que pot

ser perillosa quan la utopia reclama ser imposada per qualsevol mitjà). Amb el descrèdit de les institucions, la persona va anar quedant aïllada en la fragilitat del seu individualisme (tot i que les institucions poden suposar inèrcies i abusos de poder en lloc de servei a la col·lectivitat). Amb el menysteniment de l'esforç i la impaciència per resultats fàcils i a curt termini va anar creixent el malestar i la frustració respecte de les dificultats del món real (sovint tan dur i tan difícil de comprendre). Amb la falta de valoració de la memòria, es va anar perdent la capacitat d'aprendre dels errors passats i de comprendre i compartir savieses passades (algunes de les quals cal reformular perquè resultin vàlides en el context actual). Amb la relativització indefinida de tota afirmació es va anar minant l'esforç de buscar cap mena de veritat (tot i sabent que un èmfasi massa radical en certes suposades veritats pot dur a intoleràncies perilloses).

Probablement, aquestes cinc pèrdues ens han fet més vulnerables davant contingències adverses, en particular, davant cinc grans pors d'avui: el canvi climàtic, l'acceleració tecnològica, el recel davant l'altre, la impotència davant l'acumulació incontrolada de poder d'uns pocs, i les incerteses i rearmaments resultants d'aquestes pors.

Aquestes pors, òbviament justificades, són incrementades per aquestes febleses. Una visió una mica més matissada i sensible a la dimensió religiosa de l'existència hauria reduït, proba-

blement aquestes febleses i la intensitat de les pors –el “no tingueu por” que trobem als Evangelis (Marc 16, 6), per exemple–. Una part inspiradora dels grans relats, alguns aspectes protectors de les institucions, alguns afanys de buscar una veritat de fons, haurien resistit més, i l'esforç perseverant i la memòria apreciativa serien més valorats del que són ara.

La religió és ben lluny de solucionar-ho tot. En massa ocasions contribueix a agreujar problemes i a ser una font d'amenaces i de pors, per un excés de radicalisme i d'arrogància. D'altra banda, pot contribuir que grans relats ens encoratgin; que les institucions contribueixin a sostenir els febles davant la prepotència dels forts; que el fracàs d'avui no descoratgi l'esforç de demà; que el remolí del present no ens arrenqui la memòria dels errors i els encerts dels qui ens han precedit; i que no defalleixi la recerca de la veritat davant les falsedats interessades i les dificultats de comprensió. I això contribueix que les febleses no siguin tan acusades, ni les pors tan intenses, ni les esperances tan sospitoses de ser un simple miratge de la ingenuïtat en lloc de ser una referència per orientar-se i una energia per a actuar.●

Text elaborat per **JAUME ANGELATS, JAUME DANTÍ, ROSA MARIA ALSINA PAGÈS, ELOI ARAN, NEUS FORCANO, ANA EVA JARABO, MAR PÉREZ, CARLES TORNER, FRANCESC TORRALBA**; emèrits: **ANTONI MATABOSCH, JOSEP MARIA CARBONELL, DAVID JOU I MIQUEL CALSINA**, director de Qüestions de Vida Cristiana